

СТАНОВИЩЕ

от проф. дгн Мария Воденска,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
член на научно жури за защита на докторска дисертация съгласно заповед
Ро038/23.07.2020 на Ректора на СУ „Св.Кл.Охридски”

Научна област на ВО: 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление: 4.4. Науки за земята

Научна специалност: География на рекреацията и туризма

Научно звено: Катедра „География на туризма”, СУ „Св.Кл.Охридски”

Тема на дисертационния труд: УПРАВЛЕНИЕ НА
ТРАНСПОРТНАТА ДОСТЪПНОСТ ДО ТУРИСТИЧЕСКИТЕ
ОБЕКТИ В ЦЕНТРАЛНАТА ГРАДСКА ЧАСТ НА СОФИЯ

Докторант: ас. Емил Борисов Петров

Научен ръководител: доц. д-р Мариана Асенова

Данни за дисертанта:

Автор на представения за становище дисертационен труд е Емил Борисов Петров – свободен докторант към катедра „Туризм” при Геолого-географския факултет на СУ „Св.Кл.Охридски”.

Емил Борисов Петров е роден през 1975 г. Притежава три магистърски степени – по География, придобита през 1998 г. в СУ „Св.Кл.Охридски”, по Информационни технологии, придобита през 2011 г. в Химикотехнологичен и металургичен университет, гр. София и по Икономика на транспорта, придобита през 2016 г. в УНСС, гр. София. Също така през 2007 г. става сертифициран асистент към CISCO по мрежови технологии в Американския университет, гр. Благоевград.

От 1997 г. досега работи в ГГФ, СУ „Св.Кл.Охридски”, като последната му длъжност е като асистент към катедра „География на туризма”. Води курса по Компютърни информационни системи в туризма.

От предоставената автобиографична справка е видно, че във времето Емил Петров е работил усилено за повишаване на своята квалификация и професионални умения в различни области. Това е от изключително значение за избора на тема за дисертационен труд, който е в граничната област на няколко професионални направления и дисертация с подобна тематика не е била защитавана досега в рамките на ГГФ.

В периода от зачисляването му в свободна докторантура от юни 2018 г. до отчисляването му през юли 2020 г. докторантът Емил Петров освен изпита по докторантски минимум по специалността География на рекреацията и

туризма се е явил и успешно издържал още четири изпита от докторантската програма по специалността. И петте изпита са взети от докторанта с успех Отличен б.

Участвал е като външен експерт, вписан в регистъра на АОП, в 11 поръчки и проекти и в други 11 проекта в периода 2013-2019 гг. Има изяви на 2 научни форума с научни доклади. Владее английски и руски езици.

Анализ на съдържанието на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е с общ обем 303 стандартни компютърни страници, включващи 11 стр. използвани източници с общо 208 заглавия и 41 приложения. Основният текст е илюстриран от 18 таблици и 82 фигури. Структуриран е в увод, четири глави и заключение.

В **Увода** се излага аргументацията за избора на изследователската тема. Тя се основава на нарасналата мобилност на населението като цяло през последните години, както и на повишената посещаемост на столицата и необходимостта от осигуряване на устойчиво развитие на дестинация София. Формулирани са обектът и предметът на изследването, целта, поставените научно-изследователски задачи и приложената методика. Формулирана е изследователска теза, както и 6 микротези.

В **Глава I** са разкрити теоретико-методологичните основи на изследването.

Параграф първи е посветен на използваните основни понятия от системата на туризма и тяхното отношение и връзка с транспортната достъпност. Накратко са представени и анализирани някои от основните модели на системата на туризма. Докторантът обръща особено внимание на същността и особеностите на транспортната достъпност като основен елемент от приложената в дисертационния му труд система от понятия. В същия контекст са анализирани понятията обща и транспортна инфраструктура, суперструктура, дестинация, туристически продукт и ресурси. Е.Петров показва много добро познаване на теорията и моделите на разглежданите от него елементи. Съвсем накратко авторът се спира и на различните видове посетители в градски туристически дестинации с оглед на това, че те са основна съставна част от туристическата транспортна достъпност.

В параграф втори е представена методологията на извършеното проучване. Уточнен е неговият териториален обхват и са представени основните източници на информация. Прави впечатление широкият набор от източници, използвани от автора (в частност ГИС данните), до които той е получил достъп и които са дали възможност за по-нататъшното детайлно и задълбочено проучване. Докторантът е добре запознат с извършваните от 2010 г. насам проучвания за състоянието и управлението на туризма в град София. Подробно са описани същността и характеристиките на извършените от докторанта собствени проучвания (теренни изследвания, анкети – демонстрирано е отлично познаване на извършените досега анкетни

проучвания в столицата, и полуструктурирани интервюта – 16 на брой). Прави впечатление, че Е.Петров демонстрира много добро познаване на туристическата достъпност в други големи европейски столици и ги използва за сравнение с град София. Подобен подход на предоставяне на добри практики по даден проблем е сравнително рядко крещан и заслужава адмирации.

Подробно са описани методите на теренните проучвания, проведени от Емил Петров – за състоянието на уличната мрежа и различните начини на придвижване по нея.

Представени са използваните методи за обработка на информацията, както и за формулиране на концепцията за транспортна достъпност.

Описани са и основните ограничения при изпълнението на поставените задачи и постигането целта на направеното изследване.

Глава II представлява задълбочен и обстоятелствен ситуационен анализ на туризма, демографията, транспортната достъпност и други пространствени и градоустройствени проблеми в Сфия и по-специално в нейната централна част. Анализът е композиран от общото към частното, като параграф първи разглежда общото състояние на туризма в София, параграф втори – транспортната инфраструктура и нейните проблеми, параграф трети – масовия градски обществен транспорт и т.н. Докторантът задълбочено и изчерпателно е разгледал състоянието и проблемите освен на масовия градски обществен транспорт, така и на другите форми и начини на придвижване в града, като таксиметровите услуги, рент-а-кар, велосипедното и пешеходното движение, а така също и проблемите с паркирането в столицата (разгледани са различните видове паркинги и режима на паркиране в София като цяло). В края на всеки анализ има обобщение на проблемите и предизвикателствата към съответния елемент. В тази глава са анализирани също информационната осигуреност на транспорта, придвижването на лица в неравностойно положение и Нормативната рамка и стратегическите документи за транспортната достъпност и нейното управление в Столична община. Освен, че докторантът демонстрира отлично познаване на ситуацията и нейните проблеми, налице е също така голяма степен конструктивна критичност, както и лично мнение от страна на автора за различните проблемни области.

Може да се твърди, че ас. Емил Петров е разгледал детайлно и е анализирал задълбочено всички аспекти на транспортното обслужване в столицата, като за почти всеки отделен елемент са представени добри практики от големи европейски столици.

Глава III е посветена на вече известните, както и на авторовите проучвания за транспортната достъпност на ЦГЧ на София. Анализът на предходните проучвания е подробен, задълбочен и обективен, изтъквайки както техните силни страни, така и пропуските, направени в тях, най-често поради ограничената цел на изследването.

Собственото анкетно проучване е коректно описано и анализирано. Анкетният въпросник е добре съставен и обхваща всички аспекти на транспортното обслужване и достъпност на туристите в ЦГЧ на София. Получените резултати са представени нагледно, в таблици с множество крос-табулации.

Сравнително кратък е анализът на резултатите от полуструктурираното интервю с представители на общинските структури и неправителствените организации, но той също дава ясно обобщение на обсъжданата проблематика.

Основният приносен момент на дисертационния труд се разкрива в **Глава IV**, където всъщност е представено авторовото виждане за концепцията за развитие на транспортната достъпност в ЦГЧ на град София.

След подробен SWOT анализ на дестинация София в контекста на транспортната достъпност, авторът стига до извода, че след необходима промяна в политиката на управление развитието на транспортната достъпност следва да се осъществява на базата на петте принципа: град за хората, достъпен град, повишено качество на живот в града, интегрирано планиране и планиране от страна на всички заинтересовани лица и институции. Следват конкретни решения и предложения на докторанта в 10 обособени области.

В **Заключението** са синтезирани основните изводи от направеното проучване.

В дисертационния труд могат да бъдат открити следните по-важни приноси:

1. Направен е задълбочен анализ и оценка на мястото на транспортната достъпност в структурата на туризма и по-конкретно в туристическия продукт на градските дестинации, като за целта е създадена и апробирана съответна методика;
2. Проучени и анализирани са стратегическите, плановете и регулаторните документи на Столична община за развитието на транспорта и туризма в град София като цяло и в неговата централна част в частност. Проучени и анализирани са редица добри практики в това отношение в различни европейски столици;
3. Проучена и анализирана е достъпността до антропогенните туристически обекти в централната градска част с отделните видове транспорт и пеша за отделните целеви групи и са идентифицирани и анализирани поотделно съществуващите проблеми и причините за тяхното възникване и проявление. За целта е набрана и обработена огромно количество изходна вторична и първична информация;
4. В рамките на разработената целева концепция за развитие на туристическата достъпност в ЦГЧ на град София са дефинирани конкретни решения за ограничаване на идентифицираните проблеми в контекста на концепцията за устойчиво развитие на туризма.

Авторефератът отговаря на изискванията и отразява в голяма степен и обективно съдържанието на дисертационния труд.

По темата на дисертацията докторантът има 3 публикации, което напълно отговаря на изискванията за провеждане на процедурата по защитата.

Въпрос към докторанта: Предоставен ли е дисертационният труд на съответните компетентни органи от Столична община и ако ДА, какво е тяхното отношение към разработената концепция?

В заключение считам, че от страна на докторанта са положени значителен труд и усилия и са постигнати значими резултати. Емил Петров е показал, че познава теорията и методологията на туристическите изследвания. Дисертацията „Управление на транспортната достъпност до туристическите обекти в централната градска част на София“ е разработена с висока степен на прецизност, задълбоченост и детайлност, и съдържа изследователски приноси със значима научна, методологична и практическа стойност. Прави впечатление и разнообразието от онагледяващи елементи в дисертационния труд. Като цяло той съответства напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св.Кл. Охридски“ за присъждане на научната и образователна степен „доктор“.

Всичко това ми дава основание да дам **изцяло положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на уважаемото научно жури да гласува за получаването от страна на Емил Борисов Петров на научно-образователната степен „доктор“ в професионално направление 4.4.Науки за земята, научна специалност „География на рекреацията и туризма“.**

27.08.2020 г.
София

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

проф. дгн Мария Воденска